

Романов Ігор Ігорович,
професор кафедри мовної
підготовки Національної
академії внутрішніх справ,
кандидат педагогічних наук,
доцент

МІЖКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ

У контексті сучасних викликів безпеки, міжнародного співробітництва, миротворчих операцій та збройної агресії росії проти України зростає потреба у фахівцях сектору безпеки та оборони, які не лише володіють іноземною мовою, а й демонструють високий рівень міжкультурної компетентності. Ця компетентність стає критично важливою для ефективної комунікації, налагодження взаємодії з іноземними партнерами та запобігання міжкультурним конфліктам. Під міжкультурною компетентністю слід розуміти здатність ефективно і належно взаємодіяти з представниками інших культур, що включає знання культурних особливостей, комунікативну гнучкість, толерантність, емпатію та рефлексивність. У сфері безпеки це також означає вміння адаптувати комунікаційні стратегії до специфіки іншомовного середовища, з урахуванням культурного контексту поставлених завдань.

Професійна іншомовна підготовка працівників сектору безпеки та оборони традиційно орієнтується на розвиток фахової лексики, граматики, навичок читання, письма та перекладу й усної комунікації. Проте в умовах тісної співпраці із правоохоронними органами чи іншими структурами такими як НАТО, Інтерпол, військові представництва інших держав особливого значення набуває розвиток саме міжкультурної компетентності як складової цієї підготовки.

Однією з ключових проблем впровадження міжкультурної компетентності у процес фахової мовної підготовки є відсутність цілісної методики та нестача фахових кадрів, здатних інтегрувати міжкультурні аспекти у навчальні програми. Ситуація ускладнюється тим, що міжкультурна компетентність вимагає не лише знань, а й ціннісно-світоглядної готовності до прийняття «іншого» – а це компонент, який важко сформувати за допомогою лише традиційних лінгвістичних методів.

Сучасні технології відкривають нові можливості для розвитку міжкультурної компетентності. Використання цифрових платформ, симуляцій, відеоконференцій з іноземними партнерами дозволяє моделювати реальні ситуації, в яких працівники сектору безпеки можуть опинитися під час міжнародної співпраці. Це особливо важливо в умовах обмеженого доступу до реального міжкультурного досвіду у процесі навчання. Також ефективно засвоєння міжкультурної компетентності передбачає: інтернаціоналізацію змісту мовної освіти; використання автентичних матеріалів (відео, аудіо, документи); рольові ігри та сценарії міжкультурної взаємодії; аналіз конфліктних ситуацій, пов'язаних з культурними непорозуміннями.

Крім того, важливо зазначити, що міжкультурна компетентність не є сталою – вона потребує постійного оновлення. У цьому контексті важливим є принцип безперервного професійного розвитку працівників сектору безпеки та оборони, у рамках якого їм мають надаватися можливості брати участь у тренінгах, міжкультурних майстер-класах, обміні досвідом з колегами з інших країн. Саме такий підхід сприяє глибшому розумінню глобального безпекового контексту та формує професіонала нового типу — мобільного, відкритого та здатного до діалогу в багатокультурному середовищі.

Міжкультурна компетентність є однією із ключових у міжнародній співпраці, особливо в умовах сьогодення,

оскільки наші фахівці залучаються до міжнародних поліцейських та військових навчань, проведення спільних операцій, обмін досвідом між практичними працівниками різних структур сектору безпеки та оборони тощо. Працівники сектору безпеки повинні бути здатними не лише виконувати свої прямі завдання, а й адаптуватися до іншомовного середовища, іншої культури та виявляти повагу до норм та цінностей закордонних колег та партнерів.

Отже, підводячи підсумки можемо із впевненістю сказати, що міжкультурна компетентність – це не факультативний, а стратегічно необхідний елемент мовної підготовки у секторі безпеки й оборони. Її розвиток підвищує ефективність міжнародної взаємодії, сприяє збереженню миру, зменшує ризики непорозумінь та ескалації конфліктів. Саме тому вона повинна інтегруватися у всі етапи професійного навчання та підвищення кваліфікації фахівців безпекового сектора.

Список використаних джерел:

1. Міжкультурна компетентність фахівців у галузі міжнародних відносин як складова професійної діяльності.
URL: <http://issues-culture-knukim.pp.ua/article/view/141588/144243>

2. Manual for developing intercultural competencies: story circles.
URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000370336>

3. Комунікативні стратегії та міжкультурна компетентність у професійному навчанні англійської мови для студентів-юристів.
URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/18389/18430>